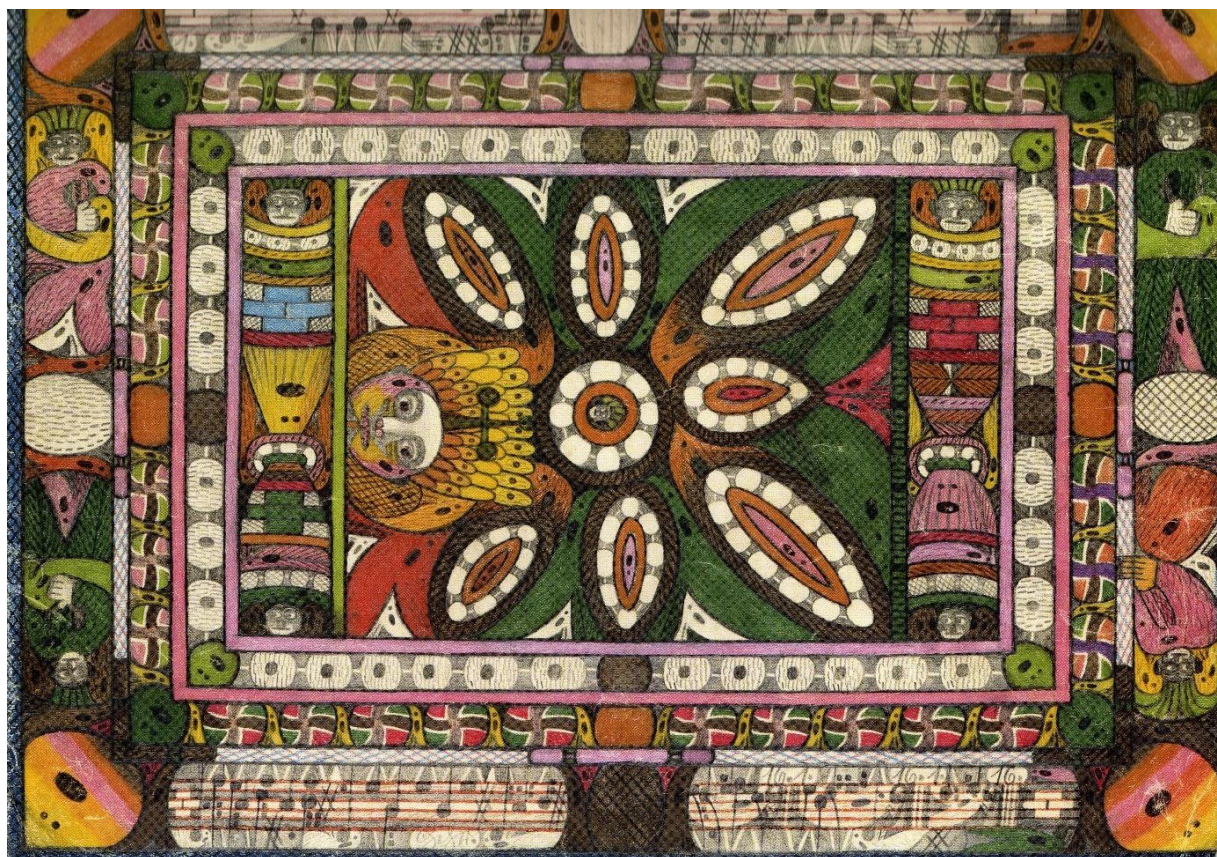

Analytisk psykologi i dag

Under overskriften: ”Analytisk psykologi i dag” på hjemmesiden C.G. Jung i Danmark kan du læse en serie artikler på dansk om den analytiske psykologis grundbegreber i en nutidig fortolkning. Denne syttende artikel i serien er skrevet af den frankofone jungianske analytiker Brigit Soubrouillard og oversat til dansk af seniorkandidat ved C.G. Jung Institutet i København, cand.mag. og oversætter Margrethe Haraldsdatter.

Originalartiklerne ligger på IAAP’s hjemmeside <https://iaap.org/> og er oversat med forfatterens tilladelse.

Et værk af Adolf Wölfli (1864-1930), der var indlagt på Waldau Psykiatriske Klinik i Bern. Han var en af de første kunstnere, der blev slået til ridder af Art Brut-bevægelsen.

Billede

Brigit Soubrouillard

Billede

Hvis den freudianske psykoanalyse er centreret om ord som en repræsentation af bevidste og ubevidste oplevelser, anser den jungianske tilgang billeder for at være den primære adgang til det ubevidste. I den forstand udgør billeder en form for sprog, som vi i analyseprocessen (eller det personlige arbejde) stræber efter at forholde os til og forstå.

At producere, forholde sig til og interagere med billeder er særegent for mennesket, som er det eneste dyr, der har skabt kunst siden menneskehedens begyndelse. Vores psyke består af billeder, som vi kan få delvis adgang til i vores drømme, via aktiv imagination eller når vi observerer spontane udtryk for psyken. Samtidig kan mødet med ydre billeder også fungere som et spejl eller en klangbund, der afslører og kaster lys over vores indre billeder.

Jung bemærkede gentagelsen af visse billeder, som han observerede hos sig selv, hos sine patienter, i oldtidens kunst og i myter og eventyr. Han postulerede, at vi alle har en fælles oplevelse af universelle billeder, som vi har delt siden urtiden (kaldet "Urbild" på tysk), og som han kaldte arketyperiske billeder.

For Jung er disse billeder udtryk for universelle mønstre, som han kalder "arketyper". ("Archetypus an sich" på tysk). Disse arketyper strukturerer psyken.

Vi kan ikke få direkte adgang til arketyperne, men det er gennem de arketyperiske billeder, at vi kan skelne dynamikken i arketyperne. For eksempel kan en ung, hjælpeløs, men numinøs baby i en drøm være udtryk for aktiveringen i psyken af arketyperne Det guddommelige barn, et motiv, der findes i mange myter og eventyr.

Jung bemærkede tidligt, at blandt alle de mange typer og former for billeder, der blev observeret i psyken, henviser nogle til den ubevidste opfattelse, subjektet har af sit nærmiljø som mor, far, lærer, Gud ... Han opfandt begrebet IMAGO til at betegne disse skelsættende billeder ("Vorbild" på tysk).

For eksempel vil den oplevelse af moderskab, vi har fået fra vores personlige mor (og/eller andre omsorgspersoner), forme den forestilling, vi har om Mor-arketyperne. Andre faktorer som vores kulturelle og sociale miljø vil også farve den forestilling. Jung brugte udtrykket "Moder Imago" til at betegne en sådan vigtig intrapsykisk forestilling.

Når vi betragter vores indre billeder (fx i drømmearbejde, aktiv imagination, sandplay, kunst-udøvelse osv.), kan vores ego blive bevidst om, hvad der ligger i psyken. Det næste skridt er så at indgå i en relation og interagere med disse billeder og disse dele af psyken. I sidste ende vil denne dialektiske bevægelse mellem egoet og det ubevidste og de fjerne dele af psyken, som opstår i konfrontationen med de indre billeder, føre til individuationsprocessen.

Forhåbentlig vil en sådan bevidsthed om og konfrontation med indre billeder hjælpe med at forvandle det indre indhold i psyken. Og med tiden vil de indre billeder udvikle sig og afspejle denne forvandling.

Når en person ikke er i stand til at få adgang til sine indre billeder (fx hvis personen ikke drømmer eller ikke er klar til andre former for symbolsk arbejde), kan det at starte med ydre billeder give en vis grad af bevidsthed om den indre verden. Når for eksempel billeder i reklamer vækker reaktioner i os, når en film eller en roman udløser stærke følelser, eller når billeder i nyhederne har en betydelig effekt, kan vi postulere, at de afspejler vores indre situation. I den forstand kan det at være opmærksom på effekten af eksterne billeder lette bevidstheden om og adgangen til vores intrapsyriske verden.

Post-jungianske forfattere har påpeget, at klassiske jungianske tilgange har fokuseret for meget på "store billeder", på billeder, der peger på de store arketyriske figurer, som Jung har beskrevet. Dermed kan vi have forsømt andre billeder i psyken. Efterhånden som den jungianske psykologi ekspanderer globalt, må vi passe på ikke at nærme os billeder på en vestlig og patriarkalsk centreret måde og sørge for, at vi inviterer, vurderer og værdsætter *alle* billeder, der manifesterer sig i psyken.

En anden begrænsning ville være at reducere begrebet billeder til deres billedlige eller visuelle manifestationer. For Jung er billedet en bredere og større fremstilling, der omfatter visuelle, auditive, olfaktoriske [indtryk via lugtesans, o.a.] og kinæstetiske [indtryk via bevægelse, o.a.] dimensioner.

Derfor er vi også nødt til at overveje andre former for billeder som for eksempel auditive billeder (fx i musik eller poesi) eller sensoriske billeder (fx i dans og anden scenekunst).

En anden vestlig skævhed i arbejdet med billeder er, at man lægger for stor vægt på den fortælling, som billedet formidler, og negligerer den "smag" eller "atmosfære", som omgiver eller ligger bag billedet. Når man for eksempel husker og noterer en drøm, er den overordnede stemning, som lyset, rytmen, tempoet, farverne osv. giver, ikke mindre vigtig end selve drømmefortællingen, da de udgør en helhed sammen med fortællingen.

Brigit Soubrouillard bor og arbejder for tiden i Alsace, Frankrig, ud over Tyskland og Schweiz. Hun har en ph.d. i klinisk psykologi fra Pacifica Graduate Institute i Californien. På CG Jung Institute i Küssnacht er hun uddannet i det dobbelte program for voksne og børn og unge.

Hun er tidligere præsident for SFPA, Fransk Selskab for Analytisk Psykologi, og sidder i øjeblikket i sin anden periode i IAAP's eksekutivkomité. Hun har undervist og holdt foredrag i mange lande. Hun er den nuværende kontaktperson for IAAP Hong Kong Developing Group.

Brigit brænder for *Outsiders Art*, som hun har samlet på og holdt foredrag om i mange år. Hun er også meget interesseret i forskellige nutidige postmoderne emner, og hvordan disse emner allerede blev indvarslet i myterne fra det 17. og 18. århundrede.